

MONDJAD MÉG!

IRODALMI SZÖVEGGYŰJTEMÉNY
ÉS CSALÁDI OLVASÓKÖNYV

MÓRA

TARTALOM

5 / ELŐSZÓ

7 / KI JÁTSZIK ILYET? – KÖZÖS JÁTÉKAINK

- 7 / Kiss Benedek: Számoló mese 8 / Játékmondóka (magyar népi mondóka)
/ Weöres Sándor : Mondd gyorsan! 9 / Kányádi Sándor: Három székláb
/ Lackfi János: Petelét 10 / Simon Réka Zsuzsanna: Az ellenség nélküli király

15 / LÁSSATOK CSUDÁT! – KÉPZELET, FANTÁZIA, TRÉFA, GYERMEKSZEMMEL A VILÁG

- 15 / László Noémi: Hová lett a csonka hold? / Fecske Csaba: Csillagok között
16 / Cseh Katalin: Esti kérdések / Miklya Zsolt: Dúdoló
/ Kányádi Sándor: Faragott versike 17 / Móra Ferenc: Csalimese
18 / Benedek Elek: Szélike királykisasszony 23 / Kányádi Sándor: A táltos madár

25 / GYERE, KICSI CSEMETÉM! – CSALÁDUNK

- 25 / Kiss Judit Ágnes: Visszaszámoló / Kiss Ottó: Apa nagy sportember
26 / Kiss Ottó: A nagypapa távcsöve / Kiss Ottó: Erdő
27 / Gimesi Dóra: Csomótündér

33 / MACKORSZAK – AZ ÉN NAPOM

- 33 / Lackfi János: Dorottya legyőzi a hisztit 34 / Kiss Ottó: Léggömbök
/ Végh György: Tréfás kitaláló a hét napjairól

35 / AKINEK A SZEME KÉK – TEST ÉS EGÉSZSÉG

- 35 / László Noémi: Méreg 36 / Egyszemű, Kétszemű, Háromszemű
(magyar népmese) 40 / Lázár Ervin: A soványító palacsinta

43 / ZSÁKOSRÉTES – ENNIVALÓK

- 43 / Gyárfás Endre: Ábrándozunk / Csoóri Sándor: Lekvárcirkusz bohócai
44 / Varró Dániel: Lecsöppenő Kecöp Benő
45 / Máté Angi: Volt egyszer egy tej
46 / Máté Angi: Volt egyszer egy kemence

47 / SZŰCS AZ ÁCS – FOGLALKOZÁSOK, MESTERSÉGEK

- 47 / Móra Ferenc: A cinege cipője / Forgó és táncoló mondóka
(magyar népi mondóka) 48 / Lázár Ervin: Zsiga főstő fest

53 / ÁRKON-BOKRON ÁTAL – KÖZLEKEDÜNK, UTAZUNK

53 / Kovács András Ferenc: Holderdó / Lackfi János: Tapadás

54 / Benedek Elek: Világszép nádszál kisasszony

59 / MIT BESZÉL A TENGELECE? – VERSEK, MESÉK ÁLLATOKRÓL

59 / Nagy László: Balatonparton / Szabó T. Anna: Körforgás

60 / Végh György: A papír és a tapír / Kiss Ottó: Tavaszi medvedal

61 / Benedek Elek: Udvari bál **62** / A macskacicó (magyar népmese)

65 / TÁG A VILÁG, MINT AZ ÁLOM – KÖRNYEZETÜNK

65 / László Noémi: Átváltozások / Nemes Nagy Ágnes: Tavaszi felhők

/ Lackfi János: Cserebere **66** / László Noémi: Madárdal

/ Kányádi Sándor: Sóhajtás / Csoóri Sándor: Faodú

67 / Boldizsár Ildikó: A Nap és a Hold találkozása

69 / EGYMÁST HAJTJA NÉGY TESTVÉR – VERSEK, MESÉK AZ ÉVSZAKOKRÓL, IDŐJÁRÁSRÓL

69 / Kovács András Ferenc: Jégvilág / László Noémi: Kérdezgető

70 / László Noémi: Bodzabél/ Weöres Sándor: Ballada három falevélről

/ Barak László: Ki szelet vet **71** / Tandori Dezső: Egy régi-régi medve

72 / Az agárkutya háza (magyar népmese)

73 / ÖRVENDEZZEN, AKI ÉL! – ÜNNEPEK, JELES NAPOK

73 / Kányádi Sándor: Fülíg-kucsma / Szabó Lőrinc: Húsvét reggel

74 / Húsvéti locsolóvers (magyar népi mondóka) / Lucázó (magyar népi

mondóka) / Weöres Sándor: Buba éneke **75** / Szabó T. Anna: Gyertya

/ Szabó T. Anna: Ünnepek **76** / József Attila: Betlehemi királyok

/ Szabó T. Anna: Angyalok **77** / Boldizsár Ildikó: A gyöngyszemű lány

81 / Berg Judit: A zöldlábú angyal

85 / ÁKOMBÁKOM – KEZDŐDIK AZ ISKOLA

85 / Zelk Zoltán: Ákombákom / Kiss Ottó: Abc

86 / Weöres Sándor: Sehallselát Dömötör / Weöres Sándor: A birkaiskola

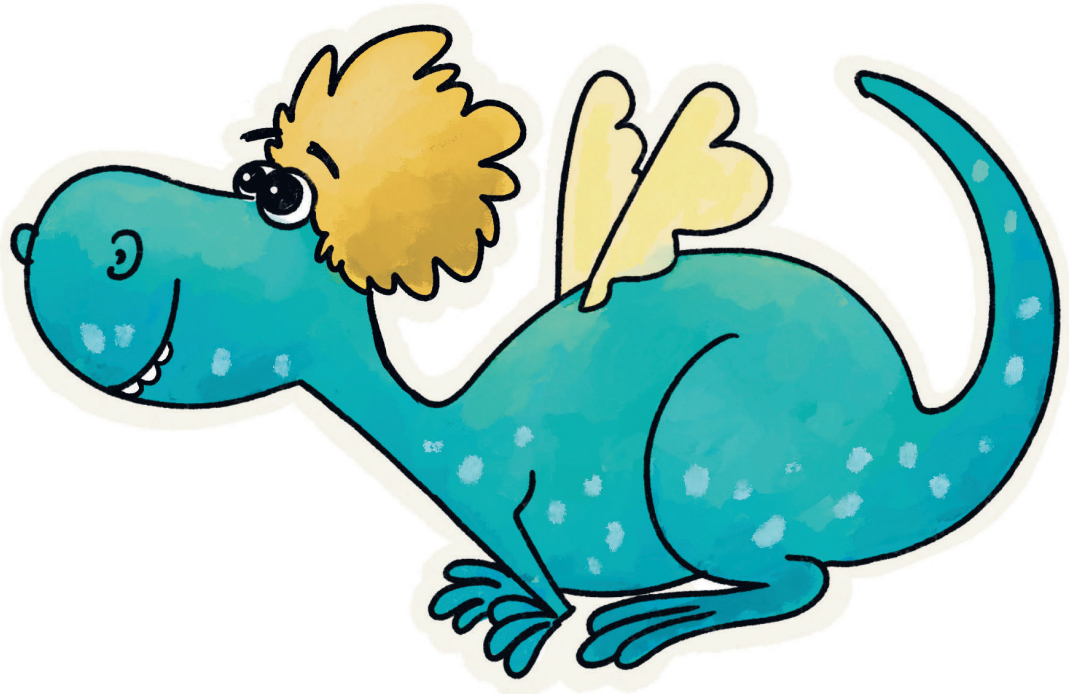
87 / Simon Réka Zsuzsanna: A könyvgyűjtő király

92 / Janikovszky Éva: Már iskolás vagyok (részlet)

94 / FELHASZNÁLT IRODALOM

WEÖRES SÁNDOR
SÁRKÁNY-PARIPA

Sárkány-paripán vágattam,
gyémánt-madarat mosdattam,
göncöl-szekeket kergettem,
holdfény-haju lányt elvettem.

ELŐSZÓ

Közös játékokra, családra, napi tevékenységekre, egészségre, étkekre, mesterségekre, utazásra, a természet csodáira, a jeles napokra hangoló mondókák, versek, mesék gyűjteményét tartja kezében az Olvasó. A *Mondjad még!* sorozat harmadik, nagycsoportos óvodásoknak szóló kötetébe a néphagyomány gyöngyszemeiből, valamint a klasszikus és a kortárs gyerekirodalom legszebb darabjaiból kerültek be versek és mesék. A szerkesztők úgy válogattak a gazdag gyerekirodalmi repertoárból, hogy a művek esztétikai értéküket, terjedelmüket, formai, tartalmi és világségi jellemzőiket tekintve megfeleljenek a gyermekek érdeklődésének, lehetőséget nyújtsanak az irodalom élményalapú átéléséhez.

Az életkori jellemzőkből adódóan az 5–7 évesek már erőteljesen érdeklődnek a versek témája iránt, egyre mélyebben ragadja meg őket a költői képek ereje, és az újabbnál újabb tapasztalatok hatására egyre jobban ráéreznek a versekből sugárzó hangulatokra, gondolati tartalmakra. Miközben nyitottak maradnak a költészet hangzásbeli játékaira, érdeklődésük és figyelmük fokozatosan a meseműfaj felé fordul.

A kötet változatos irodalmi anyaga segítheti az óvodapedagógusok munkáját a művészettel nevelés sokrétű tevékenységeiben, az irodalmi foglalkozásokon, a nyelvi és kommunikációs fejlesztés területén. A magyar óvodapedagógiai gyakorlatban rendszeresen alkalmazott mesefeldolgozási formákhoz, a szövegértés és a kreatív szövegalkotási területekhez remek anyagot talál az olvasó a kötet lapjain.

A gyűjteményt a szülők is eredményesen forgathatják családi olvasókönyvként, a belefoglalt műveket szabadon hozzákapcsolhatják az otthoni mindennapi felfedező tevékenységekhez. A meghitt közös pillanatok megadhatják a művészet erejében rejlő feloldódás élményét, s hosszú távra megalapozhatják az irodalom szeretetét, a gyermekek iskola előtti irodalmi élményeit és könyvekhez való viszonyát.

Hogy mi a válogató szerkesztők legfőbb vágya? Hogy a gyermek örömmel kiáltson fel egy-egy mondóka, vers, mese után: „Mondjad még!”

KI JÁTSZIK ILYET?

Közös játékaink

KISS BENEDEK SZÁMOLÓ MESE

Csűrűli-mamarika-paprika, egy:
Gyúlik, magasul a paprika-hegy.

Csűrűli-mamarika-paprika, kettő:
Paprika-hegyen egy paprika-erdő.

Csűrűli-mamarika-paprika, három:
Paprika-erdőn paprika-várrom.

Csűrűli-mamarika-paprika, négy:
Éjjel a várban dönög egy légy.

Csűrűli-mamarika-paprika, öt:
Üsse a kő – no de csíp is a dög!

Csűrűli-mamarika-paprika, hat:
Nyugtalan alszik a paprika-had.

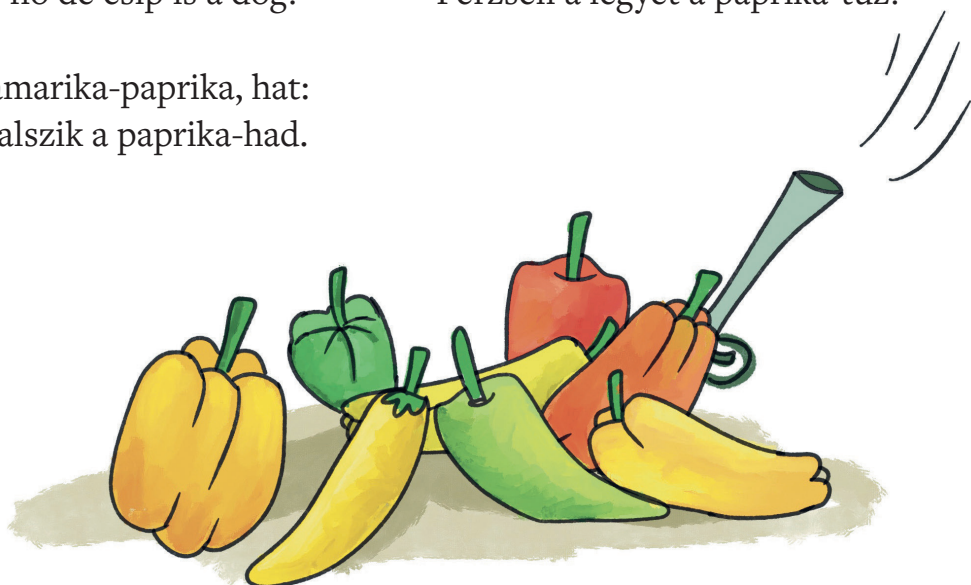
Csűrűli-mamarika-paprika, hét:
Meddig vacakol még az a légy?

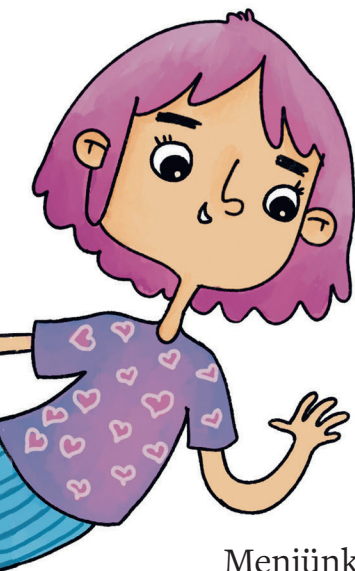
Csűrűli-mamarika-paprika, nyolc:
Jön Kevi Kund, mond: „Hé, Kara-bonc!”

Csűrűli-mamarika-paprika, kilenc:
Dünyyögi: „Tüsszögi Tódorr! mi lesz?!”

Csűrűli-mamarika: tüsszög a Tód-orr,
Füstöl, kavarog a paprika-lópor.

Most jön a csűrűli-mamarika, tíz:
Perzseli a legyet a paprika-tűz!

JÁTÉKMONDÓKA (MAGYAR NÉPI MONDÓKA)

*(Aki elmosolyogja magát a mondóka alatt,
az zálogot ad. Ha többen játsszák,
körbeállnak és a kör közepére választanak
egy bírót, aki a zálogot szedi.)*

Menjünk, menjünk az erdőbe
Tréfa tüzet rakni,
A leánynak gyöngyöt rakni,
Vaskanállal kavargatni,
Éjám, bójám!
Kinek látják mosolygását,
Annak szedik zálogját. Huh!

Csepű, lepű, gongyola,
Drótosfótos tarisznya.
Kinek látom mosolygását,
Bíró szedi zálogját.
Csipi róró, róróró.

(A zálogot kiváltó ének)

Ehol jön egy sárga csikó
Igyorogva, vigyorogva,
Kendőt kiváltani.
Ha én tudtam volna,
Kiváltottam volna,
Sem egy pénzen, sem kettőn,
Teljes tizenkettőn.
Lépd át, gazdája!

WEÖRES SÁNDOR MONDD GYORSAN!

Kutyateszi Bálint, Csibeviszi Benedek,
Kocsihasu Péter, Csukaszemü Pál
megeszi a szöcskét, fapapucsot, egeret,
de ha leves készül, mindnek hasa fáj.

KÁNYÁDI SÁNDOR
HÁROM SZÉKLÁB

Van egy kisszék,
háromlábú,
három lába:
három bábu.

Egyik: Billeg,
másik: Ballag,
harmadik meg:
Billegballag.

Így a kisszék
meg nem állhat,
szidja is a
három lábat:

Állj meg, Billeg!
Nyughass, Ballag!
Ne lipinkázz,
Billegballag!

De ők aztán
csak azért se,
nem hallgatnak
a kisszékre.

Billeg ballag,
Ballag billeg,
s Billegballag
ballag-billeg.

Jár, csak jár a
három tébláb,
ringatózó
három székláb.

Kedvébe
eképpen járnak
a kicsi szék
gazdájának.

LACKFI JÁNOS
PETELÉT

Élt egy pete,
neve Peti,
sosem jutott
pite neki.

Pityergett is
néha Peti:
anyja a töb-
bit eteti!

Siránkozott:
a lét piti,
szegény petét
leépti.

Rossz volt kedély-
állapota,
jött egy pata,
s eltiporta.

SIMON RÉKA ZSUZSANNA

AZ ELLENSÉG NÉLKÜLI KIRÁLY

Hol volt, hol nem volt, volt egyszer egy borzos kobakú király. Olyan volt, akár a többi birodalom uralkodója. Mindennap hajnalban ébredt, délelőtt tanácskozott, oldotta az ország ügyes-bajos dolgait, délután sétált vagy olvasott, este csillagokat bámult.

Történt egyszer, hogy korábban kelt a megszokottnál. Ahogy kipattant az ágyból, azonnal összetrombitáltatta az udvari főfőségeket, jöjjenek a birodalmi tanácssterembe, mert halaszthatatlan ügyről kellene tárgyalni. Szaladtak is a nagyurak, jobban mondva, inkább csak csiszogtak-csoszogtak, összevissza bukdácsoltak, mert nem volt idejük cipőt húzni! A király megvárta, míg elfoglalták helyüket a nagyasztal körül, majd hangosan ezt dörögte:

– Háborúzni akarok! Most azonnal! Készítsétek legdrágább csuporsisakom, legerősebb páncéлом, legélesebb kardom! Nyergeljétek húséges paripám! Jaj, majdnem elfelejtettem, a legújabb pajzsomra is szükség lesz!

Ugrottak is volna tüstént a nagyurak, de alig tudták nyitva tartani a szemüket. Két kézzel támasztották hálósipkás főfőfejüket, nehogy belealudjanak a királyi tanácskozásba. És akkor egyszer csak bumm. Úgy látszik, a főminiszter nem volt nagymestere a fejtámasztásnak. Akkorát koppant a kobakja a nagyasztalon, hogy még a királyi palota ablakai is beleremegtek! No, lett is volna ebből főfőheherészség, ha a főfőségek nem lettek volna ennyire álmosak.

– Felsőleges királyom, khm, elnézését kérem, hogy közbevágozok, de mégis kivel szeretne felsőged háborúzni? – kérdezte a főhadvezér.

– Hogyhogy kivel? Micsoda kérdés ez! Hát, természetesen az ellenséggel! – válaszolta homlokát ráncolva a borzos kobakú.

– Felsőleges királyom, egy icinyke-picinyke apró kicsi gondunk van ezzel a háborúzással – suttogta csukott szemmel az udvari bolond –, birodalmadnak nincs egy szál ellensége sem.

– Mi az, hogy nincs?! Hogyhogy nincs? Micsoda bolondságot hordasz itt össze! Minden birodalomnak van ellensége! Biztosan találunk egy országot, ahol utálnak engem, ahol borsot akarnak törni királyi orrom alá! – csapkodta üvöltözve királyi térdét az uralkodó. Na, ennyi elég is volt ahhoz, hogy a főfőségek ülve vágják magukat haptákba. Senkiben nem fészkelődött már az álom, úgy elillant belőlük, mint a sicc.

– Felsőleges királyom, a keleti szomszédunknak tegnap adtunk ajándékba kilenc ménest, a nyugati szomszédunknak egy hete ajándékoztunk nyolc értékes bélyeggyűjteményt, a déli szomszédunknak három hete küldtünk hét marcipán

tortát, az északi szomszédunknak öt hete ültettük tele árvácskákkal a városi parkjait – hadarta az udvari főjegyző.

– Mióta vagyunk mi ilyen nagylelkűek? Na, mióta? – kérdezte lábát toppantva a morcos király.

– Hm, hm, khm – dűnnyögte a főminiszter –, hát, őszintén szólva azóta, mióta felséged ül a trónon.

– És erről miért nem szólt nekem senki?

– Miről, felséges királyom? – kérdezte egyszerre az udvari bolond, az udvari főjegyző és a főminiszter.

– Hát, arról, hogy ilyen jó király vagyok!

– Felséges királyom, nem gondoltuk, hogy erről szólnunk kellett volna – melesztette csodálkozó szemeit a főminiszter.

– Hát, pedig kellett volna! Most egy ellenségem sem ólálkodik a közelben. Hogy lehet így hőiesen csatába szállni? Milyen birodalom az, aminek egy szál ellensége sincsen? Ellenséget kell szereznünk! Mi lenne, ha elküldenénk a királyi követet és visszakérnénk a hét marcipántortát? – kérdezte a borzos kobakú.

– Azt nem lehet – ingatta a fejét a főudvarmester –, a tortákat már rég megtették.

– Akkor követeljük vissza a nyugati királytól a bélyeggyűjteményeket! – süvítette a király.

